

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס שרים ומשרדים בין פוליטיקה למדיניות חלק א

דר' אילנה שפייזמן | מדעי המדינה

Ministers and ministries: Politics and policy | מס הקורס

שיעור	סוג הקורס:
1_ ש"ש	היקף נ"ז:
תשפ"ה	שנת לימודים:
א_	סמסטר:
יום א' 10-12	יום ושעה
יום ג' 11-12	שעת קבלה:
llana.shpaizman@biu.ac.il	מייל מרצה:
_____	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס עוסק בעבודת הרשות המבצעת במשטר פרלמנטרי. החלק הראשון של הקורס עוסק בבניית קואליציה וחלוקת תיקים. בחלק זה נדון על אופן הרכבת הקואליציה, כמה משרדי ממשלה יש, איך מחלקים את התיקים בין מפלגות ואיך מסדירים את עבודת הקואליציה.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הסטודנטים יכירו איך עובדת הרשות המבצעת במשטר פרלמנטרי
2. הסטודנטים יכירו את עבודת הקואליציה ואת תהליך הרכבת הממשלה

מיומנויות

הסטודנטים ידעו לנתח את עבודת הממשלה
הסטודנטים ידעו לנטר את עבודת הממשלה

ערכים (במידה ורלוונטי)

הסטודנטים יפתחו מעורבות אזרחית פעילה בכל הקשור לניטור עבודת הממשלה

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

בכל שיעור סטודנט אחד יציג את סדר היום של ישיבת הממשלה השבועית לפני הכיתה. לאחר השיעור במהלך היום הסטודנט יעדכן אלו נושאים ירדו מסדר היום ואלו נושאים נוספו לסדר היום. בנוסף, במהלך הקורס יעשה שימוש נרחב בחומר אקטואלי.

הרשות המבצעת

1. **מבוא: הרשות המבצעת במשטר פרלמנטרי** : בשיעור זה נציג את מבנה הרשות המבצעת במשטרים פרלמנטריים במערכת רב מפלגתית וחד מפלגתית
2. **הרשות המבצעת בישראל** : בשיעור זה נציג את מבנה הרשות המבצעת בישראל, את המסד החוקי והשינויים שהיא עברה במשך השנים
אריאן, אשר, רות אמיר ודוד נחמיאס. (2002) *משילות והרשות המבצעת בישראל*. ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, פרקים 1,2.
גל נור, יצחק ודנה בלאנדר (2013). *המערכת הפוליטית בישראל*. ירושלים: עם עובד. פרק 5.
3. **משרדי הממשלה** : בשיעור הזה נדבר על המבנה של הממשלה כמה משרדים יש ומדוע, וכיצד זה השתנה עם השנים

Mortensen, Peter B., and Christoffer Green-Pedersen. 2014. "Institutional Effects of Changes in Political Attention: Explaining Organizational Changes in the Top Bureaucracy." *Journal of Public Administration Research and Theory* 25(1): 165–189.

Indridason, Indridi H., and Shaun Bowler. 2014. "Determinants of Cabinet Size." *European Journal of Political Research* 53(2): 381–403.

Rosenthal, Maoz. 2016. *Israel's Governability Crisis: Quandaries, Unstructured Institutions, and Adaptation*. Lexington Books. Chapter 4.

כינון הממשלה

4. **בניית קואליציה: בשיעור זה נדון מי מרכיב קואליציה ומי משתתף בקואליציה ומה הם הפרמטרים**
5. **ראש הממשלה** בשיעור זה נדבר על האתגרים שעומדים בפני ראש הממשלה כאשר הוא מרכיב קואליציה והאופן בו הוא מתמודד עם אתגרים אלו מבחינת חלוקת התיקים, בחירת השרים, וקביעת גבולות הגזרה של המשרדים השונים. נדון גם בשאלה מתי ראש הממשלה הוא יותר או פחות אוטונומי.
- Dewan, T., & Hortala-Vallve, R. (2011). The three As of government formation: Appointment, allocation, and assignment. *American Journal of Political Science*, 55(3), 610-627.
6. **חלוקת תיקים**: בשיעור זה נדבר על התיקים שמחולקים בין חברי הקואליציה. האם יש תיקים שווים יותר ופחות? לפי מה מפלגות בוחרות את התיקים שהן רוצות ועוד
- Evans, Matt. 2018. "Policy-Seeking and Office-Seeking: Categorizing Parties Based on Coalition Payoff Allocation." *Politics & Policy* 46(1): 4–31.
- Druckman, James N., and Paul V. Warwick. 2005. "The Missing Piece: Measuring Portfolio Saliency in Western European Parliamentary Democracies." *European Journal of Political Research* 44(1): 17–42.
7. **בחירת שרים**: בשיעור זה נדבר על מי בוחר את השרים וכיצד. מה מידת היכולת של ראש הממשלה לקבוע מי יהיו השרים ואיזה סוג שרים נבחרים
- Kenig, Ofer, and Shlomit Barnea. 2009. "The Selection of Ministers in Israel: Is the Prime Minister 'A Master of His Domain'?" *Israel Affairs* 15(3): 261–278.
8. **מי הם השרים?** בשיעור זה נבדוק מהיכן מגיעים השרים: נדבר על מסלולים שונים המביאים אנשים להיות שרים, על תפקיד של קשרי משפחה, מגדר, השכלה וניסיון.
- Goddard, Dee. 2018. "Entering the Men's Domain? Gender and Portfolio Allocation in European Governments." *European Journal of Political Research*.
- Smith, Daniel M., and Shane Martin. 2017. "Political Dynasties and the Selection of Cabinet Ministers." *Legislative Studies Quarterly* 42(1): 131–165.
- Dowding, Keith. 2014. *The Selection of Ministers Around the World*. Routledge. Chapter on Israel.

9. **מי הם השרים 2** : בשיעור זה נדבר על סוגי שרים לפי המוטיבציה שלהם. נדבר על שרים שמגיעים למשרה מתוך רצון לקדם את עצמם ואלו שמגיעים מתוך רצון לקדם את המדיניות עליה הם מופקדים

Alexiadou, Despina. 2015. "Ideologues, Partisans, and Loyalists: Cabinet Ministers and Social Welfare Reform in Parliamentary Democracies." *Comparative Political Studies* 48(8): 1051–1086.

10. **שרים מקצועיים או שרים פוליטיים** : בשיעור זה נדון בשאלה האם שרים מקצועיים טובים יותר מאשר שרים שהם פוליטיקאים.

Beckman, Ludvig. 2006. "The Competent Cabinet? Ministers in Sweden and the Problem of Competence and Democracy." *Scandinavian Political Studies* 29(2): 111–129.

פיקוח על השרים

11. **הסכמים קואליציוניים** : בשיעור זה נדבר על התפקיד של הסכמים קואליציוניים כמצרים את שיקול הדעת ויכולת הפעולה של השר

Moury, Catherine. 2011. "Coalition Agreement and Party Mandate: How Coalition Agreements Constrain the Ministers." *Party Politics* 17(3): 385–404.

12. **פיקוח על השרים לאחר המינוי** : בשיעור זה נדבר על מגוון מנגנוני פיקוח שיש בידי חברי הקואליציה על השר. בין היתר נדבר על מינוי ראש וועדות, ועדות שרים וחלוקת סמכויות בין השרים.

Thies, Michael F. 2001. "Keeping Tabs on Partners: The Logic of Delegation in Coalition Governments." *American Journal of Political Science*: 580–598

13. **מינוי סגני שרים** : בשיעור זה נדבר על התפקיד של סגני שרים ונראה מתי הם משמשים ככלי לפיקוח על השרים ומתי כאתנן פוליטי

Lipsmeyer, Christine S., and Heather Nicole Pierce. 2011. "The Eyes That Bind: Junior Ministers as Oversight Mechanisms in Coalition Governments." *The Journal of Politics* 73(4): 1152–1164.

14. **פיטורי שרים ושינויים בתוך הממשלה** : בשיעור זה נדבר על הסיבות בגינן ניתן לפטר שרים ונבחן האם זהו מנגנון שכיח בישראל

Huber, John D., and Cecilia Martinez-Gallardo. 2008. "Replacing Cabinet Ministers: Patterns of Ministerial Stability in Parliamentary Democracies." *American Political Science Review* 102(2): 169–180.

משקל בציון הסופי	תיאור התוצר
20% מהציון הסופי	הצגת ישיבת הממשלה השבועית
80% מהציון הסופי	תרגיל סוף סמסטר א'

דרישות הקורס

הצגת ישיבת הממשלה השבועית בכיתה ועדכון השינויים בסדר היום לאחר השיעור
הגשת תרגיל סמסטר א'

דרישות קדם
אין